

FITXA CORRESPONENT AL SEGUIMENT ARQUEOLÒGIC REALITZAT A LA N-260 (EIX PIRINENC) ENTRE EL PK 292.5 I 294.8, AL MUNICIPI DE GERRI DE LA SAL

NOM DEL JACIMENT:

Seguiment arqueològic a la N-260 (Eix Pirinenc) entre el PK 292.5 i 294.8, al municipi de Gerri de la Sal (Baix Pallars, Pallars Sobirà)

MUNICIPI I COMARCA:

Gerri de la Sal (Baix Pallars, Pallars Sobirà)

COORDENADES UTM:

*A l'inici del tram (extrem sud): X= 340217m, Y=4686857m, Z=590m snm
Al final del tram (extrem nord): X= 340692m, Y=4688936m, Z=616m snm*

DATES INTERVENCIÓ:

22 de juny a 10 de juliol de 2011

MOTIVACIÓ:

La intervenció arqueològica es va realitzar per dos motius. D'una banda, l'execució de les obres de millora del tram de carretera comportava la remoció d'una superfície important de terreny que podia afectar elements arqueològics presents al subsòl. De l'altra, el mes de març de 1995 es va declarar BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional) la vila de Gerri de la Sal, i també el monestir de Santa Maria de Gerri. La nova carretera afectava, si bé de forma molt tangencial, part de l'àrea de protecció i, per tant, era necessària una actuació arqueològica de control

PROMOCIÓ:

UTE variant Gerri de la Sal

DIRECCIÓ:

Jordi Morera Camprubí i Marc Piera Teixidó

EXECUCIÓ:

Arqueociència, SCSL

CRONOLOGIA:

2000 aC - segle XX

25

DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Durant el seguiment arqueològic es van descobrir tota una sèrie d'estructures i de possibles jaciments arqueològics que quedaven afectats per l'obra. Són els següents:

Element 1: PK 1+650. Consistia en una estructura de tres habitacions, realitzada amb blocs de pedra de mides diferents, lligades amb un morter de calç blanc de gran duresa. La construcció estava associada a un seguit de petites terrasses fetes amb marges de pedra seca. Alguns d'aquests marges presentaven dos tipus de parament, els uns fets amb grans blocs, col·locats a la part inferior, i els altres de mida més petita a la part superior. Aquest fet indicaria un ús en diferents moments de les terrasses, segurament en centúries relativament recents (segles XVIII-XX). A la terrassa de davant l'estructura s'observava una canalera de recollida d'aigües feta a partir d'una caixa de maons. L'edifici comptava amb dos pisos d'acord amb les escales existents a la part de ponent. Una de les estances presentava l'accés per ponent i l'altra, per llevant. La tercera estança no tenia entrada. Creiem que potser tal vegada s'hi accedia a través de les escales abans mencionades, i que podria tenir un ús de graner o de magatzem. Malgrat les diferents estances i la seva certa complexitat arquitectònica, pensem que es tractaria d'un edifici d'usos agrícoles,

d'una barraca d'hort segons la terminologia dels mateixos vilatans. La seva construcció s'hauria produït als segles XVIII-XIX.

Element 2. PK 1+850. Consistia en una obertura de 110 cm d'amplada, amb una alçada d'un metre. Estava rematada per un arc rebaixat amb una alçada màxima a la part central de 125 cm. Presentava un marxapeu fet d'obra. Així, marxapeu, brancals i arcada eren realitzats amb pedres de mides diferents i morter de calç. A l'interior, l'obertura comunicava amb un corredor acabat en volta, de la mateixa tipologia constructiva que l'arc. El corredor s'endinsava vers la muntanya i estava totalment reblert per pedruscall menut a l'interior que provenia del vessant de la muntanya i penetrava a partir d'un trencament de la volta, situació que va fer que no es pogués documentar la part final del corredor. Per sota del pedruscall, i a la mateixa cota que el marxapeu, es localitzava un nivell de terra compactada, el nivell d'ús original de tota l'estructura. La població local l'anomenava Bufador i consistiria en una fresquera on la meitat de la població de Gerri de la Sal hi guardaria menjar i begudes (sembla que l'altra meitat utilitzaria una altra fresquera). S'hauria abandonat durant el tercer quart de segle XX. Atès que ningú conserva cap record de la seva construcció, creiem que es va realitzar al segle XIX, o fins i tot la centúria anterior.

Element 3. PK 2+850. Jaciment del Pla de la Guineu. Es tracta d'una gran fossa d'uns 8 m d'amplada per 14 m de llargada reblerta amb nivells de terra i pedres que proporcionaren fragments de ceràmica a mà, pedres treballades (bases de molí), restes òssies humanes i carbons. Els materials arqueològics recuperats permetien precisar una cronologia relativa centrada en el període del bronze inicial.

Element 4. Ubicat al vial de connexió entre Gerri de la Sal i la carretera cap a Peramea. Nivell d'ocupació amb materials protohistòrics.

Element 5. PK 3+000. Correspon a una finca de la zona de Comte, realitzada en pedra i morter de calç, amb tot un seguit de falques de pedres petites i fragments de maons. Se li observen diferents cossos adossats i connectats entre si. La finca estava ja parcialment enderrocada i amenaçava de col·lapsar en qualsevol moment. No existien notícies històriques ni documents antics que ens indiquessin la seva cronologia. Preliminarment, es proposava una cronologia d'entorn els segles XVII-XIX.

Els resultats obtinguts

Els resultats, la intervenció realitzada i el devenir de cada un dels elements va ser específic segons el cas.

Element 1: Es va realitzar una exhaustiva documentació descriptiva i planimètrica. Va ser deconstruït, ja que quedava afectat per l'obra

Element 2: Es va realitzar una exhaustiva documentació descriptiva i planimètrica. Va ser cobert amb una capa de geotèxtil i reblert novament

Element 3: Es van realitzar sengles sondejos arqueològics que van propiciar l'excavació del jaciment del Pla de la Guineu

Element 4: Es van realitzar sengles sondejos arqueològics que van evidenciar que no corresponia a cap jaciment arqueològic, sinó a un nivell d'argila amb materials arqueològics arrossegats per processos erosius de la terrassa superior

Element 5: Es va realitzar una documentació només descriptiva, ja que l'edifici amenaçava ruïna. Va ser deconstruït, ja que quedava afectat per l'obra